

Sandvikens kommun

kommun@sandviken.se

Rektorn vid Årsunda Kyrkskola

calle.carlsson@sandviken.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Årsunda Kyrkskola
i Sandvikens kommun

Tillsyn i Årsunda Kyrkskola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sandvikens kommun under hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Årsunda Kyrkskola besöktes av Skolinspektionen den 30 september 2014 och den 1 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Årsunda kyrkskola är en kommunal grundskola i Sandvikens kommun. Verksamheten omfattar fritidshem, förskoleklass och grundskola årskurserna 1-6. Totalt fanns vid tiden för tillsynsbesöket 130 elever i grundskolan och 15 elever i förskoleklassen. På fritidshemmet finns 87 elever inskrivna. Fritidshemmet granskas inte i denna tillsyn utan kommunens ansvarstagande för fritidshemmet redovisas i ett separat beslut.

Skolan leds av en rektor som också är rektor för Österfärnebo skola. På skolan finns tre arbetslag, ett för fritidshemmet, ett som omfattar förskoleklass och årskurserna 1-3 samt ett arbetslag som omfattar grundskolans årskurs 4-6. Varje arbetslag leds av en arbetslagsledare.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven läsåret 2013/14 visar att mellan 57 procent och 100 procent av eleverna har nått kunskapskraven på de olika delproven i matematik. I svenska visar statistiken att mellan 62 procent och 100 procent av eleverna har nått kunskapskraven på de olika delproven.

Årskurs 6

Skolverkets statistik (SIRIS) för årskurs 6 visar att andelen elever som nått minst betyget E läsåret 2012/13 var 100 procent eller nästintill 100 procent i samtliga ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen för respektive ämne var högst i ämnet matematik (15,2) och lägst i slöjd (11,1).

Nationell statistik för betyg i årskurs 6 läsåret 2013/14 finns ännu inte att tillgå. Enligt skolans statistik för läsåret 2013/14 var den genomsnittliga betygspoängen högst i ämnet hem- och konsumentkunskap (14,1) och lägst i slöjd (11,7).

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att nästintill alla elever nådde lägst betyget E i samtliga ämnen i årskurs 6. Trots detta behöver skolans systematiska kvalitetsarbete förbättras. Tillsynen visar att analyserna av det samlade kunskapsresultatet behöver utvecklas så att de bakomliggande orsakerna till resultaten utreds. I och med att analyserna brister saknar skolan nödvändiga underlag för att besluta om adekvata åtgärder för att i förlängningen förbättra elevernas kunskapsresultat. Som ett led i detta arbete behöver elevhälsans arbete utvärderas.

Elevhälsan behöver arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Tillsynen visar att elevhälsans arbete främst är inriktad på enskilda elevärenden snarare än att omfatta ett förebyggande arbete på gruppnivå. Detta arbete behöver inriktas på att hitta och sedan undanröja hinder för eleverna i sin kunskapsinhämtning.

Elevernas inflytande över arbetssätt, arbetsformer och särskilt undervisningens innehåll behöver öka. Tillsynen visar att det varierar mellan lärarna i hur hög grad eleverna ges inflytande över arbetssätt och arbetsformer. Eleverna saknar generellt ett inflytande över undervisningens innehåll.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sandvikens kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 januari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Sandvikens kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

Av intervjuer med eleverna framkommer att deras inflytande mest handlar om att välja arbetssätt, till exempel genom att välja om de ska se på en film eller vilken bok de ska läsa. De uppger också att vissa lärare är bättre på inflytande-frågor än andra. Eleverna uppger i intervjuer att deras inflytande kring undervisningens innehåll är starkt begränsat. Vid lärarintervjun framkommer en varierad bild av hur väl eleverna ges inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vissa lärare har kommit längre i detta arbete på så sätt att de utvärderar löpande hur väl eleverna får inflytande. Däremot framkommer vid lärarintervjun att elevernas inflytande över undervisningens innehåll är begränsat.

Rektorn uppger vid intervju att det så kallade formella inflytandet i form av klassråd och elevråd finns, men att han däremot inte är insatt i hur väl det reella inflytandet i undervisningen ges. Rektorn uppger vidare att det för närvarande inte finns någon gemensam strategi för hur detta inflytande ska ges.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att eleverna inte ges ett reellt inflytande över undervisningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Sandvikens kommun föreläggs åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Sandvikens kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns

för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Rektorn ska även se till att detta arbete är dokumenterat.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Vidare bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Årsunda Kyrkskola har ett system för sitt systematiska kvalitetsarbete som följer en gemensam struktur för kvalitetsarbetet i Sandvikens kommun. Kvalitetsredovisningen utgör grunden för skolans arbete med att planera, följa upp och utveckla verksamheten. I den så kallade pedagogiska revisionen följer även Kunskapsförvaltningen upp resultat och utvecklingsarbetet på skolan. Skolinspektionen har tagit del skolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete benämnt "Årsunda kyrkskolans kvalitetsredovisning 2013-2014". Av dokumentationen framkommer att skolan följer upp ett antal mål, till exempel kunskaper, normer och värden och ansvar och inflytande. Till varje mål finns en sammanställning av enkätresultat och för målen kring kunskaper finns en resultatsammanställning. Resultatsammanställningen omfattar såväl resultat på de nationella ämnesproven som betygsresultat per ämne i årskurs 6. Dessa sammanställningar utgör underlagen för analyser av verksamheten. De analyser som återfinns till varje mål har snarare karaktären av en redovisning av resultat än att utröna de bakomliggande orsakerna till resultaten kring de uppsatta målen. Till exempel framkommer i analysen av kunskapsresultaten att betygen har ökat i vissa ämnen och sänkts i andra ämnen. Däremot framkommer inte de bakomliggande orsakerna till varför resultaten har förändrats mellan åren. Detta medför, enligt Skolinspektionen, att skolan inte har nödvändiga underlag för att besluta om adekvata åtgärder i syfte att i slutändan höja elevernas kunskapsresultat.

Av intervju med rektorn framkommer att arbetslagen under ledning av arbetslagsledaren ska genomföra analyser av bland annat kunskapsresultaten. Dessa analyser ska dokumenteras och ligga till grund för kvalitetsredovisningen. Rektorn upplever att arbetslagens arbete med att analysera verksamheten har fungerat väl. Enligt rektorn har skolan som ett resultat av analyserna beslutat om vissa åtgärder, bland annat har skolan ökat personal resurserna till en klass. Vid intervjun med lärarna framkommer i allt väsentligt samma uppgifter.

Skolinspektionen bedömer att en utveckling skolans kvalitetsarbete är centralt, det vill säga planera, följa upp, analysera och initiera förändringar inom de områden som har stor betydelse för måluppfyllelsen. Utan att gemensamt ha identifierat utvecklingsområden, analyserat troliga orsaker till elevernas kunskapsresultat och dokumenterat detta finns det risk att de åtgärder som skolan bestämmer inte kommer att få avsedd effekt.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Sandvikens kommun föreläggs åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Sandvikens kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

- Eleverna och de som avser att påbörja utbildning har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.
- Elevhälsan arbetar hälsofrämjande och förebyggande.

Motivering

Studie och yrkesvägledning

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Läroplanen anger också att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insats.

I Skolverkets allmänna råd om arbetet med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) anges att skolan behöver arbeta med studie- och yrkesvägledning på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt. På så vis kan

eleverna utveckla de insikter, kunskaper och förmågor som behövs för att ta ställning till och fatta beslut om sin framtid.

Vid tillsynen framkommer att skolan inte har någon studie- och yrkesvägledare, eller personal som fullgör motsvarande uppgifter. Någon plan för hur arbetet med studie- och yrkesorientering ska genomföras finns inte enligt rektorn och lärarna svarar i intervju att någon vägledning inte ges, mer än att informera om olika yrken inför pröva för årskurs 6 eleverna.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Vid intervjun med representanter för elevhälsan framkommer att deras insatser snarare handlar om att möta enskilda elevers problem än att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Det framkommer vidare att skolsköterskan genomför elevhälsosamtal med eleverna, men att ett samlat resultat av dessa inte används som en del i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete på gruppnivå.

Rektorn uppger i intervju att han inte i egentlig mening gett elevhälsan något uppdrag att sammanställa resultatet av till exempel hälsosamtalen med eleverna. Rektorn upplever att skolan för närvarande inte har någon strategi för hur elevhälsan samlat ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande i syfte att undanröja eventuella hinder för eleverna att nå kunskapskraven.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i studie- och yrkesvägledningen och brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Sandvikens kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25, 29 §§ skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Katarina Håkansson
Beslutsfattare

Mathias Ljungström
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.